

Social- og Integrationsministeriet

Sendt med e-mail til:

dyb@sm.dk og ejb@sm.dk

Den 22. januar 2013

D.nr. 1171-129

Sagsbeh. Thomas Gruber

Landsforeningen LEV
Blekings Boulevard 2
2630 Taastrup
Tlf. 3635 9696
lev@lev.dk
www.lev.dk

Vedr.: LEVs høringssvar til høring over forenkling af klagesystemet på det sociale og beskæftigelsesmæssige område

Landsforeningen LEV har modtaget ovenstående lovforslag i høring. Vi har følgende kommentarer til forslaget.

Særligt sårbare anker ikke

I LEV er vi overbeviste om, at stigningen i antallet af klagesager på det sociale og beskæftigelsesmæssige område – samt den stigende andel, hvor kommunernes afgørelser er hjemvist eller omgjort – kun udgør 'toppen af isbjerget'. Langt de færreste afgørelser ankes, hvilket ikke i alle tilfælde skyldes, at borgeren er enig i afgørelsen. I en række tilfælde skyldes den manglende anke det forhold, at borgeren ikke har forudsætningerne for at forstå selve afgørelsen eller har kendskab til egne rettigheder, indretningen af klagesystemet mv. Dette gælder især en stor gruppe mennesker med udviklingshæmning.

Nogle udviklingshæmmede har pårørende, værge eller andre (bl.a. personale i deres bo- og støttetilbud), som bistår i forbindelse med en evt. anke, men dette gælder desværre langt fra alle. Som beskrevet i landsforeningens henvendelse til socialministeren og Folketingets Socialudvalg af 11. december 2012 indebærer dette en helt uacceptabel ulighed i borgernes retssikkerhed på det sociale område – en ulighed, hvor de mest sårbare af vores medborgere har ringere retssikkerhed på grund af deres handicap.

Nærværende lovforslag indeholder ingen løsninger på dette fundamentale ulighedsproblem i den sociale retssikkerhed, og vi skal hermed benytte lejligheden til at bede minister og Folketing om seriøst at overveje de fire konkrete forslag, som er nævnt i LEVs henvendelse af 11. december 2012.

Tilstrækkelige ressourcer

LEV deler den grundlæggende, erklærede målsætning med lovforslaget: En styrket kvalitet i behandlingen og afgørelsen af klagesager samt effektivisering af opgavevaretagelsen, herunder nedbringelse af sagsbehandlingstiden.

Vi er imidlertid ikke overbeviste om, at dette formål uden videre opnås med nærværende lovforslag. Nogle af forslagetts elementer har muligvis potentialet til at styrke kvaliteten og effektiviteten i klagesystemets sagsbehandling, men det helt afgørende for opnåelsen af disse gevinster er, at de fornødne ressourcer er til rådighed i klagesystemet. De vanskeligheder, der de seneste år har været med håndteringen af belastningen af klagesystemet, skyldes således først og fremmest utilstrækkelige ressourcer til håndteringen af den voksende sagsmængde i nævnene – snarere end u hensigtsmæssige strukturer.

På den baggrund er det også betænkeligt, når der i begrundelsen for reformen (herunder i nærværende forslag vedr. nævnene) henvises til, at Statsforvaltningernes økonomi gennem en årrække har været *“... udfordret med faldende bevillinger samtidigt med, at sagerne er vokset både i antal og kompleksitet”*. Denne fremstilling giver indtryk af, at fald i Statsforvaltningernes bevillinger nærmest har karakter af en udefrakommende – og politisk upåvirkelig – faktor. Dette er jo på ingen måde tilfældet.

Statsforvaltningernes faldende bevillinger – og dermed de utilstrækkelige ressourcer i denne del af klagesystemet – er en konsekvens af politiske beslutninger i forbindelse med de årlige finanslove. Det er ikke et ‘naturgivet’, udefrakommende vilkår. Dette bør erkendes politisk og ikke forsøgt skjult under vage formuleringer om ‘udfordringer’.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at der i forbindelse med nævnenes nedlæggelse og overdragelsen af opgaverne til Ankestyrelsen skal indgås en aftale mellem ministerierne. Denne aftale vil *“... tage udgangspunkt i det faktiske ressourceforbrug, der er anvendt på de pågældende områder”*. I relation til ovenstående finder vi det afgørende, at de ressourcer, som tilgår Social- og Integrationsministeriet (til Ankestyrelsen), er tilstrækkelige til reelt at håndtere den stigende sagsmængde, som er opstået over de senere år.

Effektiviseringspotentialet må ikke overvurderes – sådan som det stort set altid sker i forbindelse med statslige omorganiseringer. Ellers vil reformen ikke kunne realisere sine målsætninger om styrket kvalitet og kortere sagsbehandlingstider.

LEV mener desuden, at der bør afsættes en ekstra pulje til afholdelse af de fusions- og omstrukturingsomkostninger, som helt givet vil opstå i forbindelse med omlægningen. Omlægningen fra de sociale nævn til Ankestyrelsen vil således i en overgangsperiode indebære lavere produktivitet (flytning af medarbejdere, etablering af ny organisation, arbejdsgange etc.), og dette bør imødegås af tilførsel af ekstra ressourcer i en overgangsperiode. Alternativt er der risiko for, at de berørte borgere oplever markant svækket retssikkerhed i omstillingsperioden, hvilket er uacceptabelt.

Lægmandsprincippet

Lægmandsprincippet i nævnene på det sociale og beskæftigelsesmæssige område er vigtigt. Det bidrager med borgernær viden og perspektiv, hvilket er centralt for kvaliteten af nævnenes afgørelser. Lægmandsprincippet er desuden vigtigt for borgernes muligheder for at få den fornødne indsigt i udviklingen på området (sagstyper, afgørelserne mv.).

Disse kvaliteter må ikke gå tabt i forbindelse med omlægningen fra nævnene til Ankestyrelsen. I den forbindelse er det umiddelbart positivt, at der i forslaget lægges op til, at beskikkede medlemmer både skal medvirke i forbindelse med behandling af principielle sager og en del af de sager, som ikke visiteres til principiel behandling.

LEV er dog skeptisk over for, at så stor en andel af de forelagte sager alene forelægges de beskikkede medlemmer til skriftlig kommentering. Mødebehandling giver langt det bedste grundlag for de beskikkede medlemmers stillingtagen. Et vigtigt formål med involveringen af de beskikkede medlemmer i behandlingen af såvel de principielle og de almindelige sager er desuden løbende feedback til anvendelse i den administrative klagesagsbehandling. Efter LEVs opfattelse er mødebehandling bedst egnet til at sikre denne feedback de bedste betingelser.

Almindelige og principielle sager

Nedlæggelse af nævnene på det sociale og det beskæftigelsesmæssige område indebærer, at Ankestyrelsen bliver første og eneste ankeinstans. I Ankestyrelsen skal der, jf. forslaget, ske en visitation, der afgør, om en sag skal behandles som principiel.

LEV har følgende kommentarer til den valgte visitationsmodel:

- Det er vigtigt, at de kriterier, som anvendes i forbindelse med visitationen, er kendte og klare. Dette gælder både visitationen til principiel behandling og visitationen af ikke-principielle sager til behandling med lægmandsinvolvering.
- Borgeren/klageren bør oplyses om, hvilken visitation hans/hendes sag har fået, og der bør i denne forbindelse være mulighed for at komme med indsigelser til den administrative visitation, herunder en begrundelse for hvorfor sagen ikke vurderes som principiel.
- Det fremgår, at Ankestyrelsen – hvis der i løbet af sagen viser sig at være forhold, der taler herfor – *kan* omvisitere en ikke-principiel sag til en principiel sag. LEV mener, at denne formulering bør skærpes, således at en sag *skal* omvisiteres, hvis der viser sig at opstå forhold, som taler for, at sagen skal afgøres som principiel
- Visitationskriterierne samt eksempler på den praktiske anvendelse af dem bør løbende drøftes med de beskikkede medlemmer.

Sager vedr. flytning uden samtykke

Det foreslås, at sager om flytning/optagelse i særlige botilbud uden samtykke fremover skal behandles i Statsforvaltningerne med mulighed for anke af afgørelsen til Ankestyrelsen. Denne model afspejler et ønske om at sikre retssikkerheden for borgeren ved på dette særlige område at fastholde to niveauer i klagesystemet.

Det er efter LEVs opfattelse afgørende, at der sikres den højeste faglighed i forbindelse med behandlingen af sager om flytning/optagelse i botilbud uden samtykke. Denne type afgørelser berører helt grundlæggende borgerrettigheder, og der er typisk tale om særdeles sårbare borgere.

I LEV er vi bekymrede for, at den faglige kvalitet i sagsbehandling af denne type sager ikke kan opretholdes i Statsforvaltningen. I kraft af nedlæggelsen af nævnene vil den fornødne faglige ekspertise til at vurdere denne type – ofte meget komplicerede sager – blive udtyndet i Statsforvaltningerne. I betragtning af at det kun er en ganske lille del af de nuværende (også samlet set få) sager om flytning/optagelse i botilbud uden samtykke, som ankes fra nævnet til Ankestyrelsen, vil den foreslåede model gradvist betyde forringet kvalitet i afgørelserne og forringet retssikkerhed for borgeren. I betragtning af sagernes følsomme karakter, er det ikke acceptabelt.

LEV anbefaler på denne baggrund, at Ankestyrelsens administrative sagsbehandling bliver første instans i denne type sager. For at sikre to ankeniveauer skal borgeren kunne kræve afgørelsen behandlet på et møde med beskikkede medlemmer. Efter LEVs opfattelse vil en sådan model sikre både det højeste juridiske og faglige niveau i behandlingen af sagerne.

Praksisundersøgelser

Det er uklart, hvorvidt der vil blive gennemført det samme antal praksisundersøgelser som hidtil. For LEV er det vigtigt, at de ressourcer, som hidtil er blevet anvendt til praksisundersøgelser af Statsforvaltningerne, overføres til Ankestyrelsen og anvendes til at styrke og videreudvikle praksisundersøgelserne og – ikke mindst – deres anvendelse som grundlag for formidling til kommunerne.

Med venlig hilsen

Sytten Kristensen
Landsformand